

SKLADATELJ JURICA POPOVIĆ U POVODU TRIDESET GODINA POSTOJANJA SKUPINE TROTAKT PROJEKT PRIPREMA MULTIMEDIJALNO DOGAĐANJE

Zvuk koji je bio brži od vremena

Glazbena industrija uvijek traži hit i stoga je logično da smo imali problema jer smo težili potpuno drugačijem zvuku od traženoga. Ne mogu nikoga okriviti za neobjavljivanje albuma samo zato što nije razumio naš izričaj jer ga je gledao kroz prizmu pop pjesme.

Razgovarao: Jure Ilić

Jedna od najvažnijih hrvatskih subkulturnih pojava osamdesetih godina svakako je bila skupina Trotakt projekt koja je svojim multimedijalnim pristupom glazbi i inovativnim zvukom najprije oduševila kritičare tada popularnog lista Polet, a potom i domaću klupsku publiku. Pobjedom na Yurmu (Yu rock moment) što ga je organizirao Polet u vrlo žestokoj konkurenciji, Trotakt projekt ponudio je zvuk sličan onome što je dolazio s britanske scene, a trpki i očigledno proživljeni tekstovi pjesama pridonosili su njihovoj originalnosti. Atmosfera koju su stvarali podsjećala je na filmski megahit »American graffiti«, a korištenje različitih medija u promociji skupine postao je, nakon Trotakt projekta, opći standard. Njihov zvuk je bio toliko jedinstven da su 1983. godine nastupili i u programu Muzičkog biennala Zagreb.

U povodu tridesete obljetnice Trotakt projekta razgovarali smo s Juricom Popovićem, glavnim »ideologom«, skladateljem i tekstopiscem grupe. Popović se do danas profesionalno bavi glazbom, a njegova skupina pretvorila se u pop-sastav Gracia, u kojemu pjeva Matija Vuica, poznata i kao uspješna modna dizajnerica, a Popović je standardni član nogometne ekipe »Humane zvijezde«, zajedno s drugim popularnim glazbenicima.

Trideset godina od prvog javnog nastupa skupine Trotakt projekt obilježiti ćete nizom akcija i posebnim nosačem zvuka. Možete li se danas prisjetiti početaka i opće situacije u glazbi koja je tada vladala u nas?

Tadašnja glazbena rock scena korespondirala je s aktualnim vodećim scenama, a to su bile britanska i donekle američka. Naša je bila treća najveća

rečeno, kao neka izmaglica koja se polako transformira pod utjecajem povjetarca. Paralelno s tim razmišljanjima vani se pojavila nova scena koju nisam imao gdje čuti, ali čitajući tadašnje listove kao Polet, Studentski list i Džuboks pokušavao sam zamisliti kako zvuče te grupe. Tako se znalo dogoditi da nas tadašnji kritičari uspoređuju s nekim recentnim izvođačima, a da ih mi, zapravo, nikada nismo čuli. Neki to nazivaju sinkronizacijom. Nitko nam nije bio uzor, to su više bile refleksije.

Kako ste iz malog grada otišli u Zagreb, veliko glazbeno i medijsko središte?

Studirao sam u Splitu, ali sam oduvijek htio živjeti u Zagrebu za kojega mislim da je kulturološki konstantno ravnopravan drugim svjetskim metropolama. Idealan razlog za preseljenje je bila glazba, a i Matija je već studirala u Zagrebu. Ipak, još jednom, ta težnja biti drukčiji, pa i pomalo tvrdoglav, dovela je do toga da smo uporno ponavljali da smo grupa iz Metkovića, iako smo cijelo vrijeme u stvari djelovali iz Zagreba. To je bila otežavajuća okolnost, pogotovo u zemlji od dvadeset milijuna stanovnika, a s obzirom da su se oduvijek sva bitna događanja odvijala u velikim gradovima gledali su nas često s omalovažavanjem. Ta težnja biti iz provincije imala je svoju pozadinu u tome što su mnoge grupe u Velikoj Britaniji bile izvan Londona što nije bio nikakav problem za njihovo uspješno djelovanje. Na žalost, ideja nije kod nas zaživjela. Tada sam isticao da stvaranje glazbe u maloj depresivnoj sredini ima inspirativnu moć, pogotovo za vrijeme »mrtve južine«.

Što Vam se danas čini da je bilo presudno u kritičarskom približavanju Vaše glazbe?

Jurica Popović

Kako ste pobijedili na Yurmu?

Jednostavno smo poslali na natječaj demo kazetu snimljenu na Radio Metkoviću, ne očekujući pri tome ništa, niti smo ikoga poznavali u tadašnjem Poletu koji je bio organizator natječaja. Urednici su bili oduševljeni jer su i oni bili na istim valnim dužinama.

Koga ste sve imali u grupi?

Htio sam tada aktivirati sve što vrijedi u Metkoviću u nekom izražajno umjetničkom smislu. Tako da je tu bio jedan akademski kipar, slikar, arhitekt, fotograf, glumac, režiser, vrhunski električar i naravno mladi glazbenici srednjoškolski, uključujući Matiju Vuicu i mene. Mislim da smo uspjeli postići određenu »kemiju« jer su svi dali kreativni obol i umjetnički se izrazili kroz Trotakt projekt.

Trotakt projekt teško je dolazio do nosača zvuka. Tko je bio kriv ili još bolje, što je bilo krivo za to?

Glazbena industrija uvijek traži hit i s toga je logično da smo imali problema jer smo težili potpuno drugačijem zvuku od traženoga. Ipak mi je zadovoljstvo što se takav naš pristup glazbi danas etablirao u svijetu, a i kod nas nekako funkcionira. To znači da smo bili puno ispred vremena. Ne mogu nikoga okriviti za neobjavljivanje albuma samo zato što nije razumio taj izričaj jer ga je gledao kroz prizmu pop pjesme. S druge strane i mi smo čvrsto stajali na toj poziciji bez imalo odstupanja. Kasnije smo, već

izmoždjeni, frustrirani i očajni, ipak napravili dva pop singla za Jugoton (Rolana, Zaplešimo) i sve to kao neko sarkastično dokazivanje sebi i drugima da nije problem uzeti neki vanjski uzor, kopirati ga i kod nas predstaviti. Htjeli smo se narugati svima, a na kraju najviše sebi.

Jeste li imali podršku nekih institucija? Jeste li zarađivali autorske honorare?

Zapravo, jedina konkretna podrška, svijetla točka i utočište bila je zaštita autorskih prava koja nam je davala dignitet, neku sigurnost i budila unutarnju snagu za daljnje djelovanje. Na sreću, danas Hrvatska, jedina u regiji ima, preko HDS-a i ŽAMP-a, po svjetskim standardima uređenu zaštitu autorskih prava što nam uvelike olakšava život i kao što rekoh, daje nam na važnosti. Tako da uvijek mogu reći ja sam skladatelj jer za to imam i pravnu potvrdu.

Kada ste odlučili da je život Trotakt projekta završen?

Kronično iscrpljivanje i natezanje s diskografijom neminovno je dovelo do umora i apatije članova, tako da su pomalo odustajali i napuštali grupu. Kao diskofil i nesuđeni rock kritičar (često pisao pod pseudonimom, op. a.) znao sam vrlo dobro u kakve su zamke upadali drugi kada su pokušavali s novim članovima umjetno održavati »mrtvaca na životu«. To je bio kraj.

Kako je nastala Gracia?

Ostalo nas je troje i htjeli smo od glazbe živjeti. Ipak, da bismo zadržali posebnost, odlučili smo raditi etno-dance, opet malo ispred vremena, ali ipak uspješno. Ta priča još uvijek traje, ali u dvoje.

Koliko je Vašoj glazbi koristilo Matijino uspješno bavljenje modom?

Zapravo je to dvosjekli mač jer je Matija na modnom planu vrlo uspješna i ljudi teško mogu percipirati da netko može raditi dvije stvari u životu s istim žarom, ali s druge strane, moda joj omogućuje veću medijsku prisutnost.

Što biste danas, gledajući unazad, promijenili u vlastitoj karijeri?

Više bih vjerovao u sebe i uzeo bih prodornost Zdravka Mamića.

Što ste pripremili za obljetnicu Trotakt projekta?

Polazeći od toga da imam veliku arhivu djelovanja grupe, od snimki, preko fotografija, dijapozitiva, stripova, tekstova, videa, novinskih isječaka, do modnih uzoraka i crteža, što svakako predstavlja raritetni dokument jednog vremena u hrvatskoj glazbi i kulturi ranih osamdesetih godina, želim to obraditi, digitalizirati i arhivirati u hrvatskim kulturnim institucijama poput Muzeja suvremene umjetnosti, Muzeja za umjetnost i obrt, Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Hrvatske filmoteke i Instituta hrvatske glazbe. Finalni čin će biti snimanje dokumentarnog filma u kojem gostuju mnogi relevantni i priznati suvremenici i sudionici toga vremena i kulturnih zbivanja u nas. S obzirom da realizaciju projekta u najvećem dijelu financiramo sami, namjera nam je još poslati dopise na razna mjesta te tražiti pomoć.

Prije svega ću reći svim članovima Trotakt projekta da su bili netko i nešto i da su bili važni u hrvatskoj subkulturi onoga vremena, a danas bi to već trebala biti kultura jer su u projekt bili uključeni moda, strip, video, foto, dijaprojekcije i naravno, glazba. Kao kuriozitet bih dodao da smo, razmišljajući kako pobuditi sva čula čovjeka, često znali prostor u kojemu nastupamo oplemeniti nekim mirisom. Ipak smo mi bili konceptualisti.

Dodao bih na kraju pitanje i odgovor koje glasi: Zašto smo skrenuli u popularnu glazbu? Zato što smatram da je ovaj život dualan i satkan od duhovnog i materijalnog svijeta i da mi je dužnost zadovoljiti obje strane. Bez jedne od navedenih, život bi bio nepotpun. Kako kaže stari mističar Hermes Trismegistos: »Kako gore, tako dolje«.

Trotakt projekt

u svijetu, što se tiče novih trendova u glazbi, a to je danas opće poznato i prihvaćeno. Takva je situacija bila vrlo poticajna i inspirativna, pa sam se i ja htio izraziti jer je taj pogled na glazbu preferirao više ideju nego virtuozno tehniciranje i skupe instrumente, što je mnoge tada ohrabrilo, pa i mene.

Kako ste se odlučili za vlastiti zvuk i tko su Vam bili uzorci?

Do toga je došlo, rekao bih, prirodnom putem — dok sam učio svirati gitaru i malo klavir uvijek sam nešto improvizirao, nikada nisam odsvirao nečiju tuđu kompoziciju. Težnja biti drukčiji spontano me je dovela do toga da ne želim imati klasičnu konstrukciju u pjesmi (uvod, A dio, B dio i refren). Htio sam da ona izgleda, figurativno

Iskrenost, ali i originalnost jer je kod tih pjesama bilo i avangardnih utjecaja. Tada mi se »motala« po glavi slika iz djetinjstva kada sam gledao na televiziji neki priloga, a to je jedino moglo biti s Muzičkog biennala Zagreb gdje umjetnik prosipa rižu po žicama klavira i tako proizvodi zvuk. Na kraju smo i mi svirali na Biennalu.

ZA ERU VELIKA PODRŠKA PERE GOTOVCA

Tek ste s Gracijom imali nekoliko velikih nacionalnih hitova. Navodno je i Pero Gotovac bio vrlo zadovoljan Vašom obradom Ere njegova oca Jakova. Možete li se malo prisjetiti toga razdoblja u Vašem stvaralaštvu?

Povratkom iz rata gdje sam otišao dobrovoljno na južni front, trebalo je nekako preživjeti i dragi Bog je poslao inspiraciju za pjesmu *Lindo*. Dalje ništa nije bilo isto. Potvrdu tog našeg smjera i rada dao je i gospodin Pero Gotovac kada sam došao kod njega pitati za dozvolu obrade naslovne teme iz opere *Ero s onog svijeta*. Tada smo se sprijateljili i često razgovarali o glazbi. Nekako u to vrijeme postao sam i redovni član Hrvatskog društva skladatelja. Njegova podrška puno mi je značila i na tome mu se i ovom prilikom zahvaljujem, to se ne zaboravlja.